

AMBRUS ISTVÁN

A bíró és a hóhér, avagy a Jó és a Rossz apokaliptikus küzdelmének bemutatása a büntetőjog szemüvegén keresztül

Bevezetés

A Jó és a Rossz,¹ a fekete és a fehér, a helyes és a helytelen, végső soron az Isten és az ördög „oldala” számtalanszor megörökített, visszatérő motívuma mind a világ-, mind a hazai irodalom remekeinek. Gondolhatunk pl. Dosztojevszkij *Karamazov testvérek* című utolsó nagy regényének egyik önálló fejezetére, *A nagy inkvizitor* történetére, amelyben az öreg főpap a földre visszatérő és csodát tevő Jézust arra hivatkozva száműzi, hogy az emberek nem tudnak élni a nekik adott isteni szabadsággal, így helyesebb, ha egy bölcs vezető dönt helyettük sorsukról. A nagy orosz realista e látomása később aktualitást nyert a 20. századi totalitárius rezsimek fennállása idején, amelyek szintén az emberek szabadságának elvétele mellett építették ki hatalmukat, a „közjó” érdekére történő hivatkozással. A magyar irodalomból Madách: *Az ember tragédiája* emelhető ki, amely a Jó és Rossz örök küzdelmét vázolja fel az emberiség történetén keresztül.

E rövid tanulmány alapjául egy szintén a Jó és a Rossz küzdelmét bemutató mű szolgált: Friedrich Dürrenmatt: *A bíró és a hóhér* című, 1952-ben született kisregénye. Dürrenmatt német nyelven alkotó svájci író volt, 1921. január 5-én született, és 1990. december 14-én hunyt el. A bíró és a hóhér cselekményfonalának felvázolását követően – a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi és a Bölcsészettudományi Karának Irodalomtudományi Doktori Iskolája 2010 novemberében megrendezett „Jog és Irodalom” c. konferenciájának szellemisége jegyében – szeretném felvillantani néhány, a művel kapcsolatos gondolatomat a büntetőjog szempontrendszeré alapján. Ha egy ilyen, kötetlenebbnek tekinthető dolgozat bevezetésében helye lehet személyes megjegyzésnek, az most mindenképpen idekívánkozik: A bíró és a hóhér egyike volt kedvenc középiskolai olvasmányaimnak, így külön öröömre szolgált, hogy immár jogászként ismét kezembe vehettem a művet.

¹ E két jelzőt azok megszemélyesítő, s ily módon tulajdonnévi jellegük folytán írom nagybetűvel.

A történet

Előjáróban leszögezhető, hogy a történet olvasásába belefogva az olvasóban még nem merül fel, hogy abban a fentebb említett két irodalmi művet jellemző, absztrakt, egyetemes mondanivaló kerül majd megfogalmazásra. A kiindulópont alapján inkább egy Agatha Christie-féle bűnügyi történetet várnánk: a svájci falusi rendőr, Clenin egy autóban találja meg Ulrich Schmied berni hadnagy holttestét. Az emberölési ügyben nyomozás indul, melyet Bärlach felügyelő vezet. Beosztottjával, Tschanzzal eljutnak egy bizonyos Gastmann házához, ahol Bärlachra egy nagytestű kutya támad, melyet Tschanznak sikerül leterítenie. Gastmannról ezt követően kiderül, hogy villájában titkos összejöveteleket rendezett, melyeken a megölt Schmied is rendszeresen vendégeskedett. A nyomozás folytatásához elengedhetetlen lenne Gastmann kihallgatása, ám azt ügyvédje, von Schwendie ezredes arra hivatkozva kívánja megakadályozni, hogy Gastmannal titkos diplomáciai tárgyalások folytak, melyekre Schmiedet mint művészembert hívták meg. Amikor ezt követően Bärlach és Gastmann mégis találkozik, megkezdődik azon mondanivaló kibontakozása, amely jóval többé és értékállóbbá teszi e művet egy egyszerű kriminél.

Kiderül, hogy Bärlach és Gastmann már negyven éve ismerik egymást és egy közösen átmulatott és átvitatkozott éjszakán fogadást tettek, amely örökre összekötötte sorsukat. A két főszereplő végtelenül egymásnak feszülő álláspontot foglalt el az emberi bűnök megítélése szempontjából, bár mint kiderül, Gastmann legfőképpen azért fogalmaz meg a felügyelőjével ellentétes véleményt, hogy ezáltal neki ellentmondhasson.

Bärlach, a Jót megszemélyesítő nyomozó tétele szerint a legtöbb bűntény szükségképpen napvilágra kerül, ami részben az emberi tökéletlenséggel, így a hibázás állandó veszélyével, részben pedig azzal magyarázható, hogy a véletleneket senki sem tudja terveibe építeni. Bärlach érve továbbá, hogy mások tetteit nem lehet teljes bizonyossággal megjósolni. Ezzel szemben Gastmann, a Gonosz szerint a legtöbb bűneset rejtve marad, sosem válik ismertté. Ezt véleménye szerint az emberi kapcsolatok kuszasága, kibogozhatatlansága okozza, ami a legtöbb ügy kinyomozhatatlanságára és ezáltal a legtöbb bűn szükségképpen büntetlenségére vezet. E két, végtelenségig ellentétes felfogás miatt született a fogadás: Gastmann egész életét annak szentelte, hogy minél több büntetett kövessen el Bärlach szeme előtt, ám mindig úgy, hogy azokat a nyomozó ne tudja rábizonyítani. Ennek megfelelően a fogadás után három nappal Gastmann Bärlach szeme láttára lökött a vízbe egy, a hídon áthaladó kereskedőt, és azt állítva, hogy öngyilkosság történt, megúszta az ügyet. Később, azt ezt követő negyven évben is úgy tűnt, hogy Gastmannak van igaza: bár rengeteg bűncselekményt követett el, egész életét bűnözőként élte, a társadalom kiemelten megbecsült tagja lett és Bärlach sem tudta elkapni.

A Bärlachhal közösen nyomozó Tschanz mindvégig követeli, hogy kihallgathassa Gastmannat, ezt azonban Bärlach nem engedi. Ehelyett egy Schmiedhez hasonlóan Gastmannal vendégeskedő író hallgatnak ki, aki Gastmannról a következő jellemzést adja: Gastmann olyan nihilista személynek tartja, akinél nem a belső meggyőződés, hanem merőben a véletlen dönt a tekintetben, hogy jót vagy rosszat fog cselekedni. Az író szerint Gastmann tükörképe az a gazember lehet, akinél a bűn elkövetése nem egyszerű szeszély, hanem akinek erkölcsi törvénye és filozófiája a bűn. Ebben a megvilágításban Gastmannal a rossz cselekedet választása az ember szabadságának megnyilvánulása. Mivel Bärlach sikeresen túléli egy merényletet, elhatározza, hogy elégtételt vesz Gastman-

non, ha nem tudja rábizonyítani azokat a bűnöket, amelyeket elkövetett, egy olyat fog rábizonyítani, amit nem követett el!

A regény fordulópontjaként Tschanz elmegy Gastmannhoz és őt két szolgájával agyonlövi. Ekkor sejlik fel az olvasó előtt, hogy a mű címében olvasható Bíró és Hóhér mely szereplők személyesítik meg: Bärlach „bíró” halála ítélte Gastmann, akit „hóhérként” Tschanz végzi ki. Bärlach azonban tudja, hogy a kivégzés olyan bűn miatt történt, amelyet nem Gastmann követett el. Ezt követően vacsorára hívja Tschanzot, akiről tudja, hogy ő ölte meg Schmiedet. Indítéka, hogy féltékeny volt Schmied szakmai sikereire, illetve menyasszonyát is magának kívánta. Miután Bärlach felfedi Tschanz titkát, a gyilkost arra szólítja fel, hogy menjen el és többé ne térjen vissza.

A mű végén azonban kiderül: Tschanz a vonat elé vetette magát, Bärlach pedig, – akinek egészségügyi problémái miatt mindössze egy éve van hátra – megoperáltatja magát.

A szórakoztató bűnügyi regénynek induló mű tehát a Jó és a Rossz küzdelmének bemutatásává növi ki magát, és nemcsak az elkövetett cselekedetek erkölcsi minősítésére koncentrál, hanem arra is: mi motiválja, mozgatja a jót és a rosszat cselekvő embereket. Ami még tovább finomítja a Jó és a Rossz megítélésének lehetőségét, az a körülmény, hogy a Jó oldalon álló Bärlach tulajdonképpen hazugságra, tehát rossz cselekedetre kényszerül azért, hogy Gastmann le tudja győzni. Gastmannról pedig kiderül, hogy nem erkölcsi meggyőződése a romlottság, hanem azért tesz rosszat, mert lételeme az ellentmondás, amelyben szabadsága testesül meg. Gondolhatunk itt a végső Jó, az Isten, illetve a végső Rossz, az Ördög örök ellentétére is: az Ördög azért került át a rossz oldalra, mert – azzal a szabadságával élve, amelyet Istentől kapott – tudatosan tagadta a jót és ezzel szembe fordult Istennel.

A mű irodalmi és filozófiai – korántsem teljesen kibontott, inkább csak nagy vonalakban felvillantott – értelmezése után szeretnék rátérni A bíró és a hóhér büntetőjogi nézőpontból történő elemzésére. Ebben a körben nem törekedtem a teljességre, mindössze néhány, érdeklődésre számot tartó kérdést tettem vizsgálat tárgyává. Emellett megjegyzést igényel, hogy a mű büntetőjogi vonatkozásaival nem a korabeli svájci büntetőtörvény alapján, hanem a jelenleg hatályos magyar büntetőjogi rendelkezések segítségével foglalkoztam.

A büntetőjogi nézőpont

A mű kiinduló pontjával szolgáló bűneset (Tschanz nyomozó megölte a szintén rendőrként dolgozó Schmiedet) a hatályos magyar büntetőjogban felmerülhet, hogy az a Btk. 166. § (2) bekezdés e) pontja szerint, *hivatalos személy sérelmére elkövetett emberölésként* értékelhető, tekintettel arra, hogy a rendőrhatalóság tagjai a Btk. 137. § 1. l) pontjába foglalt értelmező rendelkezés alapján hivatalos személynek minősülnek. Mivel azonban az emberölésre nem a hivatalos személy hivatalos eljárása alatt, illetve amiatt került sor, ez a minősítő körülmény nem állapítható meg az elkövető terhére.

Helyes lehet azonban a Btk. 166. § (2) bekezdés c) pontjába foglalt *aljas indokból* történő elkövetés felhívása, amelyet az emberölés kapcsán szintén minősítő körülményként szabályoz a törvény. Ezen elkövetési motívum megállapítására az szolgálhat alapul, hogy Tschanz részben személyi, részben anyagi előnyök elérése végett oltotta ki Schmied életét. Schmied halála után részletre megvette annak autóját, illetve megkérte Schmied

menyasszonyának kezét. E két körülmény érdekében történő ölés erkölcsileg olyan súlyosan elítélendő, ami megalapozza az aljas indokból történő elkövetés megállapítását.²

Bár az anyagi előny érdekében történő ölés felvetheti a Btk. 166. § (2) bekezdés b) pontjában szabályozott *nyereségvágyból* elkövetett emberölés megállapításának lehetőségét, az uralkodó jogirodalmi álláspontok szerint nem állapítható meg,³ mivel itt nem közvetlen anyagi előnyhöz kívánt hozzájutni az elkövető az ölés elkövetésével (mint pl. abban az esetben, amikor az elkövető azért öli meg a sértettet, hogy annak lakását átkutatva elvihesse otthon tartott pénzét), hanem (részben) közvetett, az önző anyagiasság által motivált okból cselekedett, amely tehát nyereségváagnak nem tekinthető, de más aljas indoknak igen.

Szintén megállapítható véleményem szerint az emberölés viszonylatában a Btk. 166. § (2) bekezdés a) pontja szerinti *előre kiterveltség*, mivel Tschanz az elkövetés körülményeit, az elkövetés utáni magatartását jó előre eltervezte, magáról mindenáron el kívánta terelni még a gyanú árnyékát is mindaddig, amíg Bärlach le nem leplezte.⁴

Tschanz cselekménye tehát *előre kitervelten, más aljas indokból elkövetett emberölésként* minősül. Mint később kiderül, Tschanz volt az, aki az éj leple alatt megpróbálta megölni a lakása ajtaját mindig nyitva tartó Bärlachot, aki azonban észlelte a támadást, így Tschanz dolgavégezetlen elmenekült. Így a minősített emberölés mellett egy rendbeli *emberölés előkészülete* is megállapítható terhére.⁵

Ami Gastmann és két szolgája lelövését illeti, itt bár a Btk. 166. § (2) bekezdés f) pontja szerinti *több emberen elkövetett* emberölés tényállásszerűvé válik, az bűncselekményként mégsem értékelhető. Ezt különböző indokolással is alátámaszthatjuk. Bärlach korábbi cselekményeit figyelmen kívül hagyó felfogás az egyik jogellenességet kizáró okot, a *jogos védelem* jogintézményét fogja segítségül hívni. A Btk. 29. § (1) bekezdése szerint nem büntethető, akinek cselekménye a saját, illetőleg mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetőleg ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges. A tűzpárbaj, ami Tschanz és Gastmannék között kialakult, felfogható jogos védelmi helyzetként is, hiszen, ha Tschanz nem lövi le három ellenfelét, ők végeztek volna vele. Megállapítható a jogtalan támadás, amely ha élet ellen irányul, annak viszonylatában az emberöléssel történő elhárítás szükségesnek és arányosnak tekinthető.⁶ Az a körülmény, hogy egyetlen ember három ember halálát okozta, nem jelent aránytalanságot: a bírói gyakorlat szerint pl. lincselés jellegű támadás esetén az aránytalanság vizsgálata fel sem kell, hogy is merülne, hiszen a megtámadott bármilyen eszközzel védekezhet.⁷

² KERESZTY Béla – MARÁZ Vilmosné – NAGY Ferenc – VIDA Mihály: *A magyar büntetőjog különös része*. Koro-na Kiadó, Budapest, 2005. 87.

³ BELOVICS Ervin – MOLNÁR Gábor – SINKU Pál: *Büntetőjog. Különös Rész*. HVG-ORAC, Budapest, 2009. 103. Ezzel ellentétesen mind közvetlen, mind közvetett anyagi haszonszerzés esetén a nyereségvágyból elkövetett emberölést találják megállapíthatónak a pécsi büntetőjogi iskola szerzői. Vö. ERDŐSY Emil – FÖLDVÁRI József – TÓTH Mihály: *Magyar Büntetőjog. Különös Rész*. Osiris Kiadó, Budapest, 2005. 81.

⁴ Az előre kitervelten elkövetett emberölés megállapítása feltételeihez lásd pl. a BH 1999. 436. és a BH 1995. 197. számon közzétett eseti döntéseket.

⁵ Vö. Btk. 18. § (1) és 166. § (3) bekezdésekkel.

⁶ NAGY Ferenc: *A magyar büntetőjog általános része*. HVG-ORAC, Budapest, 2008. 146.

⁷ BH 1969. 6250.

Szintén kizárt lehet Tschanz cselekményének jogellenessége, ha a Btk.-n kívül szabályozott jogellenességet kizáró okok egyikére gondolunk. A rendőr ugyanis munkája során jogszerű fegyverhasználatra jogosult, mivel ilyenkor *hivatali, hatósági kötelességét teljesíti*.⁸ Erre hatályos jogunk szerint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 52-57. §-ai hatalmaznak fel. Ha a két jogellenességet kizáró ok egymáshoz való viszonyát vizsgáljuk, nézetem szerint a jogos védelem szabályai kell, hogy elsőbbséget élvezzenek: alátámasztja ezt egyrészt a jogos védelem átfogóbb, általánosabb büntetlenséget biztosító jellege, továbbá a rendőrségi törvény 52. § (1) bekezdésének azon megfogalmazása is, amely alapján „a rendőrt a lőfegyverhasználati jog – a jogos védelem és a végszükség esetein kívül – az e törvényben foglaltak szerint illeti meg” (kiemelés tőlem).

E két megoldás, bár Tschanz számára Gastmannék megölése kapcsán büntetlenséget biztosít, nyitva hagyja azt a kérdést, hogy nem kell-e vizsgálnunk Bärlach tevékenységét, ahogy aprólékosan felépített munkájával Tschanzot gyakorlatilag rászorította, hogy Gastmann Schmed ügyében bűnbakká tegye és megölje. Ebben a körben álláspontom szerint – természetesen csupán elméleti jelleggel – felmerülhet a *közvetett tettességi* konstrukció. E tettesi tevékenység lényege abban áll, hogy a közvetett tettes az eszköszemélyt lényegileg mint eszközt használja fel adott bűncselekmény megvalósításához.⁹ Korábban a jogirodalom és -gyakorlat munkálta ki e kategóriát, 2009 óta azonban már a magyar Btk. is kifejezetten szabályozza azt.¹⁰ Ez alapján pl. az emberölés közvetett tettese lesz, aki gyermekkorú vagy kóros elmeállapotú személyt beszél rá arra, hogy öljön meg valakit. Ugyancsak emberölés közvetett tetteseként felel, aki akaratot megtörő erőszakkal kényszerít valakit egy harmadik személy megölésére. Pl. fegyvert szegez az eszköszemély fejéhez, és közli vele, hogy lelövi, ha az a kezébe nyomott másik fegyverrel nem végez az előbb említett harmadik személlyel. Az ilyen fokú kényszer teljességgel képtelenné teszi az eszköszemélyt arra, hogy akaratának megfelelően cselekedjék, így a helyes jogirodalmi álláspont¹¹ szerint tevékenysége – mivel annak kapcsán a büntetőjogi értelemben vett *cselekmény* egyik fogalmi eleme, az akaratlagosság hiányzik – cselekménynek sem tekinthető a büntetőjog számára, helyette az őt felhasználó személy felel közvetett tettesként. Ennek következtében felmerülhet, hogy Bärlach, a bírót megszemélyesítő nyomozó volt az, aki eszközként használta fel a hóhér Tschanzot Gastmannék megöléséhez, mivel részben felbujtás-, részben bűnsegélyszerű magatartássorozata arra kényszerítette Tschanzot, hogy elmenjen Gastmannhoz és végezzen vele. Ez a megoldás azonban több szempontból is csak elméleti eshetőségnek tekinthető. Egyrészt, mivel a konkrét helyzetben Gastmann és társai megölésére jogos védelmi helyzetben került sor, jogellenes cselekmény nem valósult meg, így az eszköszemély részéről kifejtett jogellenes alapcselekmény hiányában a közvetett tettes felelőssége sem állapítható meg. Másrészt kétséges, így vitatható, hogy a Bärlach által alkalmazott pszichés kényszer volt-e olyan fokú, amely képtelenné tette volna Tschanzot az akaratának megfelelő magatartás tanúsítására. Ellenkező esetben ugyanis a közvetett tettesség megállapítása nem, legfeljebb felbujtás jöhet szóba.

⁸ NAGY, 2008. 151.

⁹ Uo. 210.

¹⁰ Btk. 20. § (2) bekezdés. Hatályos 2009. augusztus 9-től.

¹¹ NAGY, 2008. 172.

Amikor Bärlach és Tschanz először Gastmann házához látogat, Bärlachot megtámadja Gastmann hatalmas kutyája, amit Tschanz terít le. Itt felmerülhet a Btk. 266/B. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző *állatkínzás* vétségének megvalósulása, az azért való felelősség azonban kizárható. Az állat támadása ellen az uralkodó jogirodalmi felfogás¹² szerint a végszükség szabályai szerint van helye védekezésnek, amely abban az esetben, amikor az állat – emberi tevékenység, tehát pl. uszítás nélkül – emberre támad, egyértelműen megállapítható, mivel a kutya támadása közvetlen és másként el nem hárítható veszélyforrásnak számít.¹³ Itt emelném ki azt a Tokaji Gézától származó, figyelemre méltó álláspontot, amely szerint az állat támadása esetén – a jogos védelemnek a végszükségéhez képest kedvezőbb szabályai miatt – a jogos védelmi helyzet megállapításának lehet helye, mivel az állat támadásának eltűrésére senkit sem lehet kötelezni.¹⁴

A jogelleneséget kizáró okok felmerülésének vizsgálata előtt azonban nem kerülheti el figyelmünket az állatkínzás tényállásának hatályos szabályozása, amely úgy szól, hogy az állatkínzást – többek között – az követi el, aki „gerinces állatot indokolatlanul olyan módon bántalmaz, hogy annak [...] pusztulását okozza”.¹⁵ Mivel a bántalmazás, – amelyet az ölés értelemszerűen magában foglal – kapcsán tényállási elem annak *indokolatlan* volta, az említett esetben a helyes felfogás szerint az állatkínzás viszonylatában a cselekménynek nem csupán a jogellenessége hiányzik. Ha ugyanis az állat elpusztítása indokolt esetben történik (és egyértelműen indokolt lehet pl. egy kutya lelövése, ha az emberre támad), a cselekménynek nemcsak a jogellenessége, hanem már a *tényállásszerűsége is hiányzik*, így a jogellenesség mint a tényállásszerűséget követő bűncselekmény-fogalmi elem vizsgálatára sor sem kell, hogy kerüljön.

Végül szeretnék kiemelni egy nem szoros értelemben büntetőjogi, sokkal inkább egy másik bűnügyi tudomány, a kriminológia területére tartozó kérdéskört, nevezetesen: a jó oldalon álló Bärlachnak vagy a rossz oldalon álló Gastmannak adhatunk-e igazat a tekintetben, hogy a bűncselekmények nagy része felderítetté válik-e.

Ha a bűncselekmények halmazát homogén egésznek tekintjük, azt kell mondanunk, hogy a gonosz Gastmann felfogását támasztják alá a kriminálstatistikai adatok. A látens (tehát a hatóság tudomására nem került) bűnesetek száma ugyanis az óvatos becslések szerint kétszerese, reális felfogás szerint három-négyszerese, egyes, kissé túlzó állásfoglalások szerint pedig akár tízszerese is lehet az ismertté vált bűneseteknek.¹⁶ Az a körülmény, hogy egy eset ismertté válik, még korántsem jelenti azt, hogy azt a nyomozó hatóság sikeresen fel is tudja deríteni, illetve hogy a büntetőeljárásban rendelkezésre fog állni annyi bizonyíték, hogy az elkövető felelősségre vonása ténylegesen megtörténhessen.

Ha azonban nem ezt a differenciálatlan megközelítést alkalmazzuk, azt látjuk, hogy a látencia, különösen az alacsonyabb súlyú bűncselekmények körében nagyon magas: ezeket, pl. a kisebb értékű lopásokat a sértettek sokszor nem is jelentik be, és ezért nem jutnak a hatóság tudomására. Ha azonban a súlyosabb bűncselekmények (pl. emberölés,

¹² Uo. 142.

¹³ Uo. 143. A német jogirodalomban: Hans WELZEL: *Das Deutsche Strafrecht*. De Gruyter, Berlin, 1969. 85.

¹⁴ TOKAJI Géza: *A bűncselekménytan alapjai a magyar büntetőjogban*. KJK, Budapest, 1984. 252-253.

¹⁵ A Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 266/B. § (1) bekezdés a) pontja.

¹⁶ VIGH József: *Kriminológiai alapismeretek*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998. 92.

rablás) körében vizsgálódunk, azt látjuk, hogy azok felderítési mutatója lényegesen jobb az enyhébb bűncselekményekéhez képest, az emberöléseknek pl. több mint 90 %-a nemcsak ismertté, hanem felderítetté is válik hazánkban.¹⁷ A súlyos büntettek viszonylatában tehát inkább Bärlach felügyelő az, akinek igazat adhatunk, hiszen azok többsége napvilágra kerül és elkövetőik elnyerik – remélhetőleg – méltó büntetésüket. E körben a teljesség kedvéért azonban hozzátenném, hogy vannak olyan, egyébként súlyos bűncselekmények, amelyek vonatkozásában sajnos – természetükre tekintettel – a kis súlyú bűncselekményekhez hasonlóan magas a látencia. Ilyenek tipikusan a nemi erkölcs elleni erőszakos bűncselekmények, mint az erőszakos közösülés és a szemérem elleni erőszak.¹⁸

Összegzés

Összefoglalásul reményemet fejezem ki azíránt, hogy előadásommal, illetve annak jelen szerkesztett változatával sikerült rávilágítanom arra, hogy mennyire más nézőpontból is vizsgálható egy irodalmi mű, és remélem, hogy ezzel mind az irodalom, mind pedig a jog tudományának képviselői számára tudtam érdekeset és elgondolkodtatót nyújtani.

¹⁷ KORINEK László: *A bűnözés visszatükröződése. Latens bűnözés, bűnözésábrázolás, félelem a bűnözéstől.* In: Gönczöl Katalin – Kerezi Klára – Korinek László – Lévay Miklós (szerk.): *Kriminológia – Szakkriminológia.* CompLex, Budapest, 2006. 252.

¹⁸ Btk. 197-198. §

ISTVÁN AMBRUS

The judge and the hangman, or the apocalyptic fight of the Good and the Evil – the point of view of the criminal lawyer

(Summary)

István Ambrus's essay is based on Friedrich Dürrenmatt's novel called „The judge and the hangman”.

In the first part of the writing the author presents the tale to show: this is not just a simple short story of a homicide. It is much more than that and tries to show the apocalyptic fight of the Good and the Evil to the reader. The characters have extremely different viewpoints about the human sins. This conflict is the origin of their lifelong opposition.

In the second part the author presents the point of view of the criminal lawyer based on the Hungarian criminal law.

First of all he talks about the homicides of the characters, especially the problem of the legal self-defense.

After that he mentions the problem of the animal abuse because of the scene when one of the performers shoots down a dog.

Finally the author touches a criminology question. Which character's viewpoint is right? Are the majority of the crimes solved by the police, or they remain unexplored?